

Imre Bencze and V. Tajti: Budapest.

An industrial-geographical approach. (Studies in geography in Hungary; 10) Akadémiai Kiadó, Budapest, 1972. 168 s., 37 fig., 38 tabeller, 24 cm.

Budapest indtager en lignende særstilling inden for Ungarns industri som København gør det for Danmarks, idet ca. 1/3 af Ungarns industriproduktion foregår i hovedstaden. Derfor må Budapest være det mest nærliggende emne for ungarske industriforskere. Den industrielle udvikling og den økonomiske vækst i hovedstaden såvel som i det øvrige land, sammenligninger herimellem, og industrien sat i relation til andre erhverv, befolkningsvækst o.a. er selvfølgelig emner i ungarsk erhvervsgeografi. Bogens første del belyser beliggenheden af Budapests industri ved en række gode kort og ved statistik; særlig behandles maskin-, tekstil-, levnedsmiddel- og kemisk industri. Anden del beskæftiger sig med den nyeste industris afhængighed af den tilværende befolkning, og kommer bl.a. også ind på pendlingen.

Aage Aagesen.

Ukandi Damachi, Guy Routh & Abdel-Rahman E. Ali Taha (eds.): Development paths in Africa and China.

Macmillan, London 1976. 251 s., 23 tabeller. 22 cm. Pund 10.00.

Bogen handler næsten udelukkende om politik og økonomi i en række lande, om hvilke vort kendskab til disse forhold er yderst mangelfuldt, og hvor man ofte savner lokalkendskab. Det drejer sig om følgende lande: Tanzania, Ghana, Kenya, Sudan, Zambia, Nigeria og Kina, og man får et tydeligt indtryk af, hvor forskellige forholdene er i disse lande, og hvor forskelligt de bliver behandlet. Forfatterne til bogen er som så mange andre imponeret over, hvad man har nået i Kina og viser adskillige eksempler på, hvorledes udviklingslandene kunne lære af Kina.

Bogen er velskrevet og klar, tilsyneladende også objektiv, men bl.a. for geografer lider den jo nok under at være skrevet i det specielle politisk-økonomiske sprog, og man savner en liste over de benyttede forkortelser. I øvrigt en meget nyttig bog.

S. Böcher

A. Pilger & A. Rösler (eds.): Afar depression of Ethiopia.

Vol. 1. Inter-Union Commission on Geodynamics, scientific report no. 14. E.

Schweizerbart'sche Verl. Stuttgart 1975. 416 s., 216 fig., 2 tlv. 34 tab. 24 cm. DM 136.-.

Afar er et vulkansk sænkingsområde i Danakilslletten i Eritrea af særlig interesse for såvel geologer som geofysikere, især efter den i tektoniken udviklede plade-teori. Det danner nemlig grænsen mellem to af jordskorpens divergerende plader. Sådanne områder er ellers altid at finde på havbunden. Afar området og Island er de to eneste steder, hvor man kan studere spredningen i jordskorpen, dykes injektioner og dannelsen af nyt plademateriale.

Følgen af dette er, at der siden 1968 har været en tilstrømning af forskere til Afar og i 1974 afholdtes der i Bad Bergzabern i Vesttyskland et internationalt symposium om resultaterne af denne forskning. Bogen der udgør første del af dette symposiums proceedings, indeholder 46 foredrag holdt på dette symposium.

Kaj Hansen

Ag. Møller: Den gamle tidsregning på Nias.

Bianco Lunos Bogtrykkeri. København 1976. 96 s., 17 × 24 cm.

Forfatteren gik i hollandsk tjeneste som læge og blev ansat på øen Nias vest for Sumatra. I 1925 meddelte han til vort Nationalmuseum, at man havde planlagt at nedrive et forladt høvdingehus, lederen af den etnografiske samling, Th. Thomsen, fik midler fra Carlsberg fondet, Den Danske Stat og fra Østasiatisk Kompagni til indkøb og transport af udvalgte dele af huset, og disse genstande er nu i museet. Agner Møller deltog med stor interesse og offervilje i nedrivningen og i forsendelsen. Han har nu samlet en del af sine erfaringer fra samværet med førende mænd fra Nias, bl.a. 15 diktater af legendetekster, som er gengivet i deres eget sprog og oversat til dansk. Det drejer sig om 11 sønner, som går fra deres hjem, de løber mod øst, går op på himlen og bliver til stjernebilledet Plejaderne. Forældrene leder efter dem og bliver til stjerner i Orion. Disse stjerners omløb er et mål for risdyrkningsens periode fra sædlægning til høst. Dette digterværk kaldes »Zara-legenden«.

Man har en døgnrytme, men ikke noget år. Derimod har man tilknytninger til månens gang og rytme. Døgnet har navngivning til perioder, tidspunkter og sædvaner. Afhandlingen slutter med betragtninger over den primitive tidsinddeling

bl.a. i Polynesian, i Jødeland, hos arabere, hos grækerne og romerne og hos ægypterne. Derefter følger et lille afsnit om de javanske Zodiakal-bægre. Det er ikke helt let at læse denne afhandling, bl.a. fordi den indeholder personlige iagttagelser og overvejelser, som er noget vanskelige at opfatte. Men det er en interessant og tankevækkende fremstilling, som har givet os et typisk bidrag til vort minde om en nylig afdød mand, der ad mange og sære veje har bidraget til at sikre vor kundskab om øen Nias.

Niels Nielsen

Jin-Bee Ooi: Peninsular Malaysia.

The British Council, London 1976. 437 s., talr. fig., tabeller og tavler. 24 cm. Pund 7.95.

Bogen er en god, grundig og gammeldags regionalgeografisk gennemgang af Peninsular Malaysia, altså det der tidligere kaldtes Western Malaysia (jeg tror, jeg ville oversætte navnet ved Malaysiske Halvø).

1963 kom første udgave af bogen, dengang med titlen: Land, People and Economy in Malaysia. Den nye udgave er ligesom den tidligere delt op i tre afsnit: naturgeografi, demografi og økonomi. Sidstnævnte er klart hovedafsnittet, der er meget grundigt, f.eks. gennemgås de dyrkede planters botanik, økologi og deraf følgende dyrkningsmåde samt anvendelsen af planten. særlig grundig er naturligvis gennemgangen af gummitræet (*Hevea brasiliensis*). Bogens stof er i øvrigt ajourført til 1972 med mange oplysninger om udviklingen i de seneste år bl.a. også om navneforhold. I øvrigt er der ligefrem en liste over navne, hvis stavning er blevet ændret. Den nye stavning er imidlertid knap nok gennemført i bogen, i hvert fald ikke konsekvent. Vil man i øvrigt vide noget om Den Malaysiske Halvø er dette den virkelig gode kilde med udmærket bibliografi og index (Navne og sagregister) hvor særlig vigtige henvisninger er trykt med fede typer (god ide, men forskellen på typerne ikke stor nok).

S. Böcher

Yue-man Yeung: National Development Policy and Urban Transformation in Singapore.

(Research Paper No. 149). The University of Chicago, Chicago 1973. 204 s., 37 fig., 28 tabeller. 15 × 23 cm. Dollar 5.-.

Forfatteren, der er tilknyttet University of

Singapore, analyserer industriens udvikling og vilkår i sin hjemby. Efter en kritisk indledning, hvor bl.a. hans kilder vurderes, når han frem til industriens afhængighed af naturforholdene samt til industrialiseringens vilkår før og efter oprettelsen af staten Singapore. Befolkningsfordeling og -sammensætning, industriens økonomiske og juridiske vilkår, hjemmemarked og eksportmarked, indkøbscentre for befolkningen er kun nogle få af de problemer, analysen tager op.

Aage Aagesen

M. Williams: The Making of the South Australian Landscape.

A Study in the Historical Geography of Australia. Academic Press Inc., Ltd. London, New York 1974. 518 s., 121 ill., 31 tabeller. 15,5 × 23,5 cm. Pund 10.80. Dette værk er en Adelaide-geografisk analyse af ændringerne i landskabsstrukturen i South Australia. Han anskuer spørgsmålet fra mangfoldige sider, idet han støtter sig til kort, statistik, rapporter, beregninger o.a. fra forskellige tidsrum. Opgaven har den fordel, at hele udviklingen ligger klart belyst, idet de første kolonister landede nær Adelaide i 1837.

Efter en indledning behandles bebyggelsens udvikling og bl.a. jernbaneanlægenes betydning herfor, derefter landskabsbilledets ændringer, herunder rydning af naturvegetation, dræning, vanding, samt forandringer i jordbundens struktur. Endvidere undersøges urbaniseringen, hvor hele 85 sider er helliget Adelaide, og til slut belyses industrialiseringens problematik. Bogen slutter med en udførlig bibliografi og et godt index. Bogen er nyttig, ikke blot fordi den behandler et nyt koloniseringsområde og et ikke tidligere belyst emne, men også fordi geografisk tankegang og metode stadig træder tydeligt frem i analyserne.

Aage Aagesen

J. Dahlke: Der Weizengürtel in Südwest-australien.

Anbau und Siedlung an der Trockengrenze. (Erdkundliches Wissen, H. 34). Franz Steiner Verlag GmbH. Wiesbaden 1973. 275 s., 67 fig., 4 udslagskort. 16 × 24 cm. 62 DM.

Dette arbejde behandler et emne, der i nutiden beskæftiger mange geografer, nemlig menneskets vilkår ved økumenets grænser, altså ved den menneskelige bosættelses yderposter mod kulde, tørke,

regnskov m.m. Fra dansk side har vi naturligt nok mest belyst disse emner med grønlandske problemer, men forf. tager problemerne op ved de australske tørkegrænser. Her begynder landbrugskoloniseringen i virkeligheden først i vort årh. Forud er gået det berømte og berygtede guldsøger-boom ved Kalgoorlie Koolgardie, og landbrugsområderne på denne tid var nogle ubetydelige arealer langs de første jernbaner, især mellem Perth og Albany. Forf. inddeler udviklingen efter 1900 i 4 dele: Pionertiden (1900-1918), konsolidering og udbygning (1919-1930), krisen og dens overvindelse (1931-1945), samt intensivering og fornyet udbygning (1946-1968). Inden for hvert afsnit behandles vekselvirkningen mellem de naturgivne forhold, den tekniske udvikling og prisudviklingen samt transportmidlernes udvikling, kunstvandingsmulighederne og deres udnyttelse, og balancen mellem vegetabiliske og animalske produktioner.

Aage Aagesen

Karl B. Raitz & John Fraser Hart: Cultural Geography on Topographic Maps.

John Wiley & Sons, Inc., New York m.fl.st. 1975, 139 s., 21,5 × 27 cm.

De to velkendte geografer og fortrinlige pædagoger præsenterer 30 udvalgte kontoudsnit i stor målestok fra U.S.A. og det sydligste Canada med tilhørende, overfor stående korte tekst, formet som en kortøvelse med påpegning af nogle få facts og simple klimatiske data, der opfordrer til en aktiv indsats med en analyse fremfor en passiv tilegnelse af viden. Samme ide er fulgt op i en Study Guide, der giver anvisning på en hel række geografiske metoder og stiller et væld af spørgsmål til »eleven«. Udvalget af kortblade er sket ud fra ønsket om at præsentere så mange forskellige træk ved kulturlandskabet som muligt, hvilket betyder, at arealbenyttelse og arealkonkurrence er vigtige emner. Derimod har man ikke lagt vægt på en regional dækning, hvad der kan ses af, at hele det mellemste Vesten ikke er repræsenteret, ligesom Canada kan føle sig lidt forfordelt. En udvalgt bibliografi til hvert kortblad anviser lettilgængelige tidsskrifter. De 2 forf. har gjort et virkelig godt stykke arbejde, der fortjener succes, foruden at dette lille atlas er redigeret på en måde, der muliggør brug af de anviste metoder på andre kortblade end netop de valgte. Den omtalte Study Guide kan

være lige så stor en hjælp ved analyse af danske eller andre europæiske kort i stor målestok.

Viggo Hansen

Hans-W. Windhorst: Die Landwirtschaft der Vereinigten Staaten.

Strukturelle und regionale Dynamik. Wissenschaftliche Paperbacks, Geographie. Herausgegeben von E. Meynen. Franz Steiner Verlag GmbH, Wiesbaden 1975. 54 sider, 15 × 23 cm.

Forf. gennemgår kort ændringerne i landbrugsstrukturen i U.S.A. og nævner hovedpunkterne af årsagen til strukturændringerne, som rationalisering og specialisering, fremkomsten af hybridformer, ny organisation og produktionsform samt nye ledelsesprincipper og ny markedsføring, altsammen velkendte fænomener fra en lang række udviklede landbrugsnationer. Disse oversigter fører frem til en gennemgang af ændringernes rumlige aspekt og til et »opgør« med det traditionelle bæltebegreb. Vigtig er her konstateringen af forlægninger af produktionsknudepunkterne, og der sluttes med et kort, der gengiver den rumlige struktur af det amerikanske landbrug af i dag. Stillet op på denne måde ses der tydelige forandringer fra det gamle billede, der er gået verden rundt. Et tilsvarende »revideret« kort ses også i Oxford Economic Atlas: The United States and Canada.

Viggo Hansen

Maurice Yeates & Barry Garner: The North American City.

Harper & Row Ltd., London 1976. 513 s., talr. fig. og tab. 24 cm. Pund 9.75.

Førsteudgaven af denne store, bygeografiske lærebog kom i 1971; 2.-udgaven er forandret temmelig meget. Hoveddispositionen: bysystemer — bystrukturer — byproblemer giver et godt overblik over indholdet. Hvert af de tyve kapitler behandler en vigtig del af bygeografien. I bogens første to hovedafsnit gives en basal indføring i begreber og teorier om rumlig struktur, og i det tredje formuleres og diskuteres de praktiske konfliktmuligheder og -løsninger.

Første del er koncentreret om storbyers organisation, især den økonomiske. Urbaniseringsprocessen, udviklingen af bymønstre, funktionel specialisering, vækstmekanismer og det komplekse mønster af kontakter, der binder byer sammen til et funktionelt hele, danner tilsammen bille-